

**ДО
Г-Н ТОМИСЛАВ ДОНЧЕВ
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

УВАЖАЕМИ Г-Н ВИЦЕПРЕМИЕР,

В началото на настоящата година КНСБ, заедно с предложението за Консултативен съвет по Зелената сделка представи и своя идея за създаването на Институт за устойчиво развитие, който да подпомогне прехода към нисковъглеродна икономика у нас. Нашето предложение беше обсъдено със заинтересованите страни в Старозагорския регион – Тракийски университет, местната власт, ръководствата и синдикалните структури от мините и тецове в Комплекса „Мини Марица Изток“. В резултат на проведените обсъждания Ви предлагаме концептуален план за структуриране на Институт за нисковъглероден преход и устойчиво развитие, който да бъде обсъден при Вас, с участието на заинтересованите страни.

ИНСТИТУТ ЗА НИСКОВЪГЛЕРОДЕН ПРЕХОД И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

I. СТРАТЕГИЧЕСКА КОНЦЕПЦИЯ

Зелената сделка, предстоящата Многогодишна финансова рамка (ЕС бюджет), Възстановителният фонд (Следващото поколение), Модернизационният фонд и други политики и финансови инструменти изискват икономическа и технологическа реакция за успешен и справедлив преход към нисковъглеродна икономика, която ЕС е амбициран да постигне до 2050. Тази цел създава сериозни предизвикателства пред енергийния сектор и индустрията, но съща така отваря и редица възможности. Представеният на 30 октомври 2020 г. План за възстановяване и устойчивост на България дава добра посока за модернизацията на българската индустрия, за преодоляване на предизвикателствата и използване на възможностите за финансиране на целеви политики.

След обявяването на целите на новата Европейска комисия за работа по Зелената сделка, като по-амбициозна рамка за ускорена индустриална трансформация, КНСБ изрази безпокойството на много българи за перспективите за запазване на работните места и рисковете пред националното ни развитие. Успоредно с това КНСБ направи редица предложения за реакция и консолидация на националния капацитет в отговор на новите предизвикателства, включително създаването на национален Консултативен съвет по Зелената сделка, но и създаване на целеви аналитичен институт за устойчиви стратегии. Идеите на КНСБ намериха място в подписаното Национално Тристранно Споразумение, но е важно поетите ангажменти да бъдат материализирани.

В този контекст Комплекс „Мини Марица Изток“ разполага с потенциал, който дава възможност на региона да се превърне в център с мощна модерна индустрия на основата на сегашния си енергиен профил и активи. За да може този потенциал да бъде пълноценно използван е необходим двигател, който да разработва и тества технологиите, които могат да бъдат привлечени в региона, да обосновава икономическите решения за тяхното внедряване и да насърчава квалификациите, които работниците трябва да развиват и придобиват. Такива научно-приложни звена за реализация на национални политики има в много европейски страни и те успешно работят по международни проекти, като осигуряват развитието на националната инфраструктура.

По-надолу е представена концепция за създаването на Институт за нисковъглеродния преход и устойчиво развитие (наричан накратко Институт), който да изиграе тази ключова роля за развитието на комплекса „Мини Марица Изток“ и област Стара Загора. Институтът се изгражда на основа на капацитета на дружествата в региона и на Тракийския университет (Стара Загора), и със съдействието на местната власт, синдикати и национални институции, като работи в сътрудничество с водещи европейски организации в областта на прехода към нисковъглеродна икономика.

1. Основни цели на Института ще бъдат: (а) да разработва анализи, планове и сценарии за развитие на региона, (б) да изучава, тества и развива нови индустриални технологии и (в) да допринесе за привличането на инвестиции в нови индустрии с висока принадена стойност в нисковъглеродния сектор.

2. Институтът ще работи в тясно сътрудничество с академичната общност, местните власти, пряко ангажираните в енергийния сектор компании, останалия бизнес в региона и синдикатите.

3. В процеса на създаването на института ще бъдат проучени възможностите за развитие и работа в няколко сфери, които да бъдат в основата на направленията в структурата на Института.

- **Икономически анализи**, които да разработват сценарии за развитие, привличане на инвестиции в нисковъглеродния сектор и максимално включване в новите производства на работната ръка в региона и нейните компетентности.
- **Енергийни анализи**, които да разработват планове за развитие на електроенергийната система в съответствие с новите технологии и бъдещите национални и европейски планове.
- **Нови енергийни технологии**, които биха могли да бъдат приложение в процеса на прехода на територията на региона и извън нея.
- **Селско стопанство**, с оглед на оптималното развитие на животновъдството, растениевъдството, горското стопанство, третирането на почвите в съответствие с климатичните цели на Европейския съюз. Важна задача на този сектор на Института ще бъде да оцени максимално точно приноса на българското селско и горско стопанство в намаляването на парниковите емисии.
- **Дигитализацията на индустрията, енергетиката и селското стопанство** ще бъде неотменна част от всяка дейност на института.

4. **Внедряване на нови технологии.** Платформата на Института позволява участващите компании в региона „Мини Марица Изток“ да предоставят технологии и системи за наблюдение и анализ, които да бъдат основа за внедряване на нови технологии на място. Например компании, опериращи в момента в региона, могат да изградят собствени системи за съхранение на енергия, соларни инсталации, водородни инсталации, дигитални системи, предоставяйки достъп до данните за тях на института. С този подход на публично-частно партньорство реалната база за изследователска работа ще се разшири значително с всяка участваща инвестиция.

5. **Работни места.** Основна цел на Института е да разработи стратегии и да тества технологии, които ще доведат до (а) запазване на броя на работните места на засегнатите в бъдеще предприятия, (б) създаване на работни места в предприятия с висока добавена стойност, добри условия на работа и високо заплащане, които ще бъдат привлекателен избор за засегнатите от прехода работници; (в) създаването на нови работни места, които ще бъдат привлекателни за младите хора в региона, за които

възможността да останат и да се включат в новите индустрии ще бъде привлекателен избор.

6. Научно-приложно развитие. Институтът дава възможност за пълноценно използване на възможностите на програми на ЕС, като текущата Хоризонт 2020, за финансиране на научни разработки с приложен характер. Участващите дружества ще бъдат насърчени да инвестират в различни енергийни решения, за да може по този начин да се извършват наблюдения и анализи на различни технологии и тяхната работа, ефективността им да бъде сравнявана и адекватността им към енергийния преход преценяван. В същото време дружествата подкрепящи Института ще имат достъп до данните и анализите на основата на различните включени технологии.

7. Национално значение. Освен директния принос към развитието на региона „Мини Марица Изток“ и област Стара Загора, Институтът ще има значителен принос към националния икономически преход чрез анализи и пилотни проекти, които ще дават възможност за адекватно развитие на новите технологии на територията на цялата страна. Институтът ще работи с дружества и изследователски институции от цялата страна.

8. Принос към конкурентоспособността на Европейския съюз (ЕС). Зелената сделка и нисковъглеродния преход са определени на равнището на ЕС и като стратегия за растеж. Ключов аспект на тази стратегия е конкурентоспособността на ЕС в сферата на новите технологии. В този смисъл Институтът ще се стреми да играе важна роля в дефинирането на най-конкурентоспособните решения както в енергийния сектор, така и в индустриите и селското стопанство, които се очаква да бъдат гръбнак на стратегията за растеж на ЕС.

9. Работническо акционерно участие. Институтът ще разработи форми за акционерно участие на работниците в комплекса в нови предприятия в региона. Ще бъдат разгледани възможностите за акционерно участие чрез съществуващите дружества, нови дружества, работнически кооперативи, индивидуално. Ще бъде анализирана възможността за участие на синдикатите в тези подходи.

10. Инвестиции. Една от основните цели на Института е привличането на значителни инвестиции в региона в сферата на новите технологии с висока принадена стойност. Някои от дружествата в региона ще бъдат в състояние да инвестират в нови технологии, самостоятелно или с партньори. Същевременно е необходимо да бъдат привлечени инвестиции от европейски и световни индустриални и технологични лидери.

11. Международни партньорства. Синдикатите, Тракийският университет, община Стара Загора, дружествата в региона, самостоятелно или чрез техните представители имат широк набор от солидни международни контакти и съвместни проекти. Институтът ще се възползва от тях и ще развие активно близки контакти с институции като Европейската инвестиционна банка и други финансови международни институции с подчертан ангажимент към новите технологии, както и изследователски организации като IRENA, RockyMountain Institute, Centre for European Policy Studies, Bosphorus and London Energy Clubs, Climate KIC/EIT, JointResearchCentre, Университета в Карлсруе, ИнститутаФраунхофер, Потсдамския климатичен институт, VITO Белгия, Бранденбургския център за енергийни технологии и други. Първоначални контакти с тези институции са установени.

12. Регионални и клъстърски партньорства. Институтът ще си сътрудничи с региони и клъстери, които следват сходен модел на регионално преобразуване. Сред тях могат да се включат, и предварителни проучвания са направени за Хъмбър (Великобритания), Лузатия (Германия), Специализираната икономическа зона в Катовице (Полша), KalundborgSymbiosis (Дания) и други. Институтът ще работи в близко сътрудничество с Икономическа зона Тракия и нейната инициатива за нулево въглеродни икономически зони, както и с други инициативи в България.

13. Управление. За да може Институтът да бъде реален двигател на развитие, той ще трябва да се управлява прозрачно и по начин, който да го направи национално и международно значим. Институтът ще се управлява от борд, в който ще са представени синдикати, работодатели и държавата. Препоръчително е да се поканят и международни авторитети в ключови технологични направления с влияние в международни изследователски и политически институции и бизнес. Назначенията в основните позиции в Института би трябвало да се правят с отворени конкурси.

14. Финансиране. Институтът ще направи постъпление за финансиране към Фонда за справедлив преход, Модернизационния фонд, Фонда „Следващо поколение” и други европейски и национални програми, свързаните с прехода към нисковъглеродна икономика. Институтът ще разчита също на национално бюджетно финансиране и на собствени приходи особено в началния етап на съществуването си. Конкретен финансов модел ще бъде разработен след консултации на местно, национално и европейско равнище и в процеса на подробно разработване на стратегията. Успоредно с

финансовите приходи, института ще разчита на нефинансова подкрепа под формата на сграден фонд, достъп до данни, достъп до енергийни и индустриални системи, инсталирани в региона и предоставени за наблюдение от страна на екипите на института.

II. ПЛАНИРАНЕ

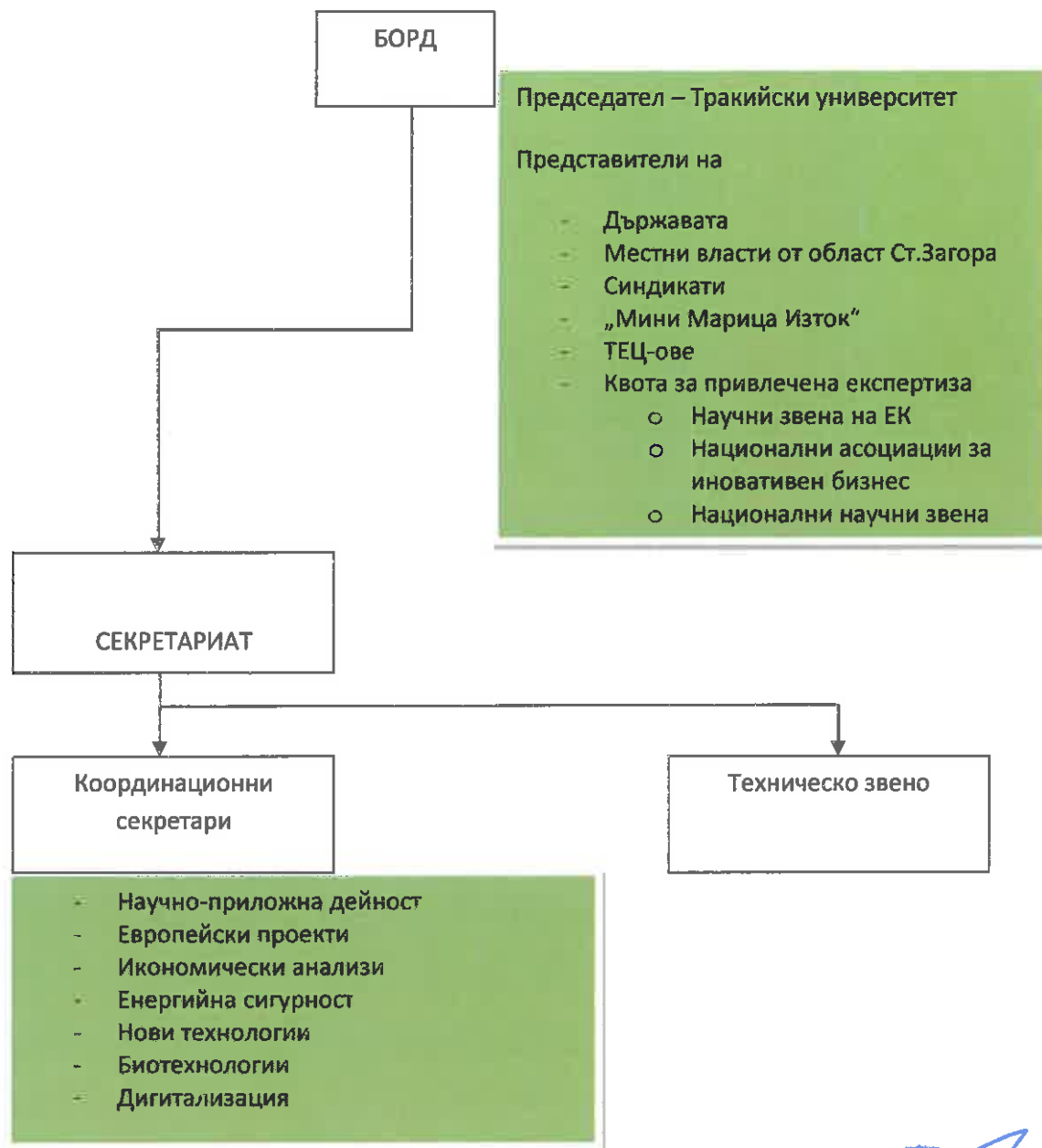
Досегашният опит показва, че България губи индустриални позиции, ако не участва в процесите на подготовка на документи (директиви, регламенти, резолюции и планове), а разчита на активността на други засегнати страни. Важно е за приоритетни национални икономически направления да има разработена национална позиция с конкретни планове за развитие, които да бъдат защитавани активно с участие в работни групи на европейско ниво. Институтът може да играе важна подкрепяща роля по това направление.

Стремителното развитие на законодателни инициативи на ниво ЕС, но и на нуждите за планиране на проекти на регионално ниво, във връзка с финансовите инструменти на ЕС за икономическо възстановяване, налага ускорено създаване на Института и гарантиране на неговата пълноценна работа, успоредно с работата на консултантите на ЕК и СБ.

За тази цел е необходимо делегиране на целеви бюджет за сформирание и начална работа на Института, който да е на разположение от 01.01.2021 г. Дотогава е необходимо да бъде избран неговия борд и да бъде гласуване работна програма за първата година.

Тази предварителна концепция подлежи по-нататъшно развитие на основата на обсъждане между основните заинтересовани страни и експертни консултации.

III. КОНЦЕПЦИЯ ЗА ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА НА ИНСТИТУТА В НАЧАЛНИЯ ЕТАП НА РАБОТА

С уважение:

ПЛАМЕН ДИМИТРОВ
ПРЕЗИДЕНТ НА КНСБ

